

Populatie-analyse in het onderwijs

Inhoud

Inleiding	3
1. Doel van de populatie-analyse	4
2. Werkwijze	5
Vooraf	5
Uitvoeren van de analyse (format invullen)	6
Ordenen van gegevens en rapporteren	7
3. Format voor populatieanalyse	8
1. Algemeen (ingevuld door zorgcoördinator)	8
2. Formatie aan ondersteuning binnen de school	8
3. Figuur 2. Kenmerken en ondersteuningsbehoefte van leerling, gezin en omgeving	9
4. Geboden ondersteuning	11

Inleiding

De stelselwijzingen in onderwijs, jeugdzorg (w.o. WLZ, AWBZ) leiden ertoe dat de ondersteuning aan jeugdigen met meervoudige problematiek anders gefinancierd wordt. Scholen met veel leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben (sbo, so, vso en praktijkonderwijs) staan voor nieuwe afstemmings-vraagstukken met nieuwe samenwerkingspartners. Alleen extra onderwijsondersteuning is niet altijd voldoende om deze jeugdigen passend onderwijs te bieden. Deze doelgroep heeft vaak ook thuis en in de vrije tijd ondersteuning nodig.

Het gaat bijvoorbeeld om:

- jeugdigen met een lichamelijke beperking of aandoening die via een AWBZ-indicatie tijdens onderwijsuren op school extra begeleiding (BG-individueel), persoonlijke verzorging (PV) of verpleging (VP) krijgen;
- jeugdigen met een (licht) verstandelijke beperking, al dan niet met een ingewikkelde thuissituatie;
- jeugdigen met (ernstige) gedragsproblematiek.

Onderwijs, jeugdhulp en gemeenten moeten gezamenlijk zorgen voor een passend aanbod van onderwijsondersteuning en jeugdhulp voor deze doelgroep. Dit vraagt om inzicht in de huidige situatie, de knelpunten daarin en de kansen voor een betere afstemming. Met een populatie-analyse kan een school de kenmerken en ondersteuningsbehoeften van jeugdigen in kaart brengen.

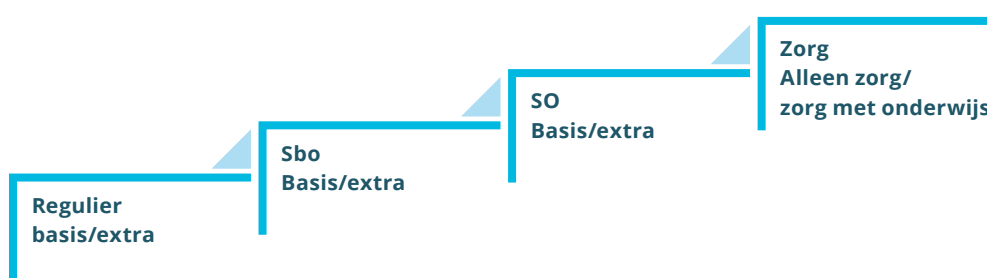
Een populatie-analyse biedt aanknopingspunten voor de verbetering van de samenhang tussen onderwijsondersteuning, jeugdhulp en langdurige zorg. Te denken valt aan:

- Het werken met een integraal ontwikkelingsperspectief (met onderwijsdoelen en ontwikkelingsdoelen);
- Het opzetten, continueren en/of uitbreiden van integrale onderwijs-zorgarrangementen;
- Het beter verbinden van de ondersteuning aan leerlingen in het SO en het VSO met de hulp aan de betrokken gezinnen die door gemeenten wordt gefinancierd;
- Preventieve inzet van wijkteams op scholen;
- Basis voor effectiviteitsonderzoek.

Een populatie-analyse biedt ook aanknopingspunten bij de inkoop van en toeleiding tot extra ondersteuning. Gemeenten, zorgverzekeraars en zorgkantoren moeten geregeld opnieuw beslissingen nemen over de inkoop van jeugdhulp en zorgtaken. Samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs maken afwegingen over inzet van extra ondersteuning en over verwijzingen naar het speciaal onderwijs. Te denken valt aan:

- Het financieel mogelijk maken van nieuwe geïntegreerde onderwijs-zorgarrangementen;
- Minder of meer inzet van jeugdhulp/ langdurige zorg/ onderwijsondersteuning voor bepaalde doelgroepen vanwege te veel of te weinig aanbod;
- Andere accenten bij de inkoop van jeugdhulp/ langdurige zorg.

Indien op het niveau van het samenwerkingsverband voor alle scholen een populatie-analyse wordt uitgevoerd, is het interessant te kijken in welk schooltype hoeveel (en welke) extra ondersteuning nodig is. De werkwijze die in dit document wordt beschreven is gericht op scholen maar kan ook gebruikt worden bij het in kaart brengen van de ondersteuningsbehoefte van leerlingen die niet naar school gaan.

Figuur 1. Schooltype en extra ondersteuning

1. Doel van de populatie-analyse

In het schoolondersteuningsprofiel geeft een school aan welke voorzieningen er zijn voor leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften. Om te bepalen wat de ondersteuningsbehoeften zijn, is het van belang om de kenmerken van de populatie in kaart te brengen. Door middel van een populatie-analyse kan een school inzichtelijk maken hoeveel leerlingen bovenop de basisondersteuning aan extra ondersteuning nodig hebben. Deze werkwijze is ontwikkeld om scholen hierbij te ondersteunen.

Inzicht in de ondersteuningsbehoeften

De populatie-analyse laat zien of er een verschuiving nodig is vanuit de extra ondersteuning naar de basisondersteuning. De ondersteuningsbehoefte van leerlingen hangt uiteraard ook samen met de kwaliteit van de ondersteuningsstructuur van een school. Bij de interpretatie van de resultaten is het dan ook belangrijk hier goed naar te kijken. Elk samenwerkingsverband heeft indicatoren opgesteld voor de basisondersteuning.

Het schoolondersteuningsprofiel kan dan inzichtelijk maken:

- Welke basis- en extra ondersteuning nodig is om de leerlingen op hun niveau uit te laten stromen. Die ondersteuning kan zowel bestaan uit onderwijsondersteuning en/ of jeugdhulp.
- Welke expertise een school nog moet ontwikkelen en wat dat betekent voor de (scholing en toerusting van) leraren. Is er een combinatie gewenst van onderwijsondersteuning en jeugdhulp voor een (specifieke) populatie? Dan moeten de samenwerkingsverbanden en gemeenten daar (financiële) afspraken over maken.

Hulpmiddel in het gesprek met wijk- en jeugdteams

Daarnaast werken alle scholen samen met sociale wijkteams of jeugdteams. De populatie-analyse kan dienen als leidraad bij het gesprek tussen school en wijkteam over de samenwerking. Op deze manier kan het wijkteam meer preventief werken op school, afgestemd op de ondersteuningsbehoefte van doelgroep (op groeps- en schoolniveau).

2. Werkwijze

Hieronder is de werkwijze beschreven voor scholen die een populatie-analyse willen uitvoeren.

Uiteraard is het ook mogelijk de domeinen uit het format te gebruiken om een globale inschatting te maken van de ondersteuningsbehoefte van de leerlingen op school, thuis en zijn omgeving. In dat geval hoeven er geen leerlinggegevens verzameld te worden, maar wordt er gekeken naar de ondersteuningsbehoefte van de leerling in brede zin. Ook dit kan ondersteunend zijn in het gesprek met het wijkteam.

Bij het uitvoeren van een populatie-analyse moet een school een aantal stappen doorlopen en keuzes maken.

Het gaat hierbij om de volgende stappen:

1. Vooraf
 - a. Doel van het onderzoek/ de analyse gezamenlijk bepalen.
 - b. Bepalen welke leerlingen worden meegenomen in de analyse.
 - c. Bepalen welke instrumenten/ informatiebronnen gebruikt worden om informatie te verzamelen.
 - d. Het 'afwegingskader' aanscherpen.
 - e. bepalen wie (welk deel van) het 'format' invult.
 - f. Bepalen hoe je ordent en rapporteert.
2. Uitvoeren van de analyse (format invullen)
 - a. Het algemene deel van het format invullen
 - b. Per leerling gegevens verzamelen en ordenen adhv kader
 - c. De geboden ondersteuning in kaart brengen
 - d. Aanvullende vragen voor zorgcoördinator/ IB-er
3. Ordenen van gegevens en rapporteren.
 - a. Ordenen en analyseren van de gegevens op schoolniveau
 - b. Rapporteren van de resultaten

Vooraf

Stap 1a: Doel van het onderzoek/ de analyse gezamenlijk bepalen.

De eerste stap is om als school te bepalen wat het doel van het onderzoek is: wat moet de analyse opleveren, wat wil je inzichtelijk maken, welke vragen moeten beantwoord worden? Het primaire doel is de kenmerken en ondersteuningsbehoefte van de schoolpopulatie in kaart brengen. In deze werkwijze staat de analyse op schoolniveau centraal. Een onderliggend doel kan zijn om de ondersteuningsbehoefte van de individuele leerling of een klas in kaart te brengen. Dit kan zinvol zijn wanneer je bijvoorbeeld meer zicht wilt krijgen op welke ondersteuning op klasniveau wenselijk is voor de leerlingen. Dit vraagt om een iets andere invulling van de stappen.

Het is zinvol om het ondersteuningsprofiel van het samenwerkingsverband en het eigen schoolondersteuningsprofiel vooraf door te nemen. Daarin staat beschreven wat verstaan wordt onder de basisondersteuning en wat onder extra ondersteuning.

Stap 1b: Bepalen welke leerlingen worden meegenomen in de analyse.

Afhankelijk van wat de school inzichtelijk wilt maken, ofwel wat het doel is van de analyse, bepaalt de school welke leerlingen worden meegenomen. Dat kan zijn een:

- een aselechte steekproef van leerlingen uit de gehele populatie,
- (een steekproef uit) de zorgleerlingen of,
- een bepaalde klas/ leerjaar.

Indien gekozen wordt voor een steekproef moet bepaald worden hoe groot de steekproef wordt. Hoe groter de steekproef hoe beter het een beeld weergeeft van de populatie. En hoe heterogener de populatie hoe meer leerlingen er nodig zijn om een representatief beeld te geven.

Stap 1c: Bepalen welke instrumenten/ informatiebronnen gebruikt worden om informatie te verzamelen.

Maak hier als school zoveel mogelijk gebruik van 'instrumenten'/ informatie waar je al over beschikt. Of informatie die beschikbaar is bij samenwerkingspartners (zoals bijvoorbeeld de JGZ). Indien het nodig/ wenselijk is aanvullende informatie te verzamelen dan kan de school (een) instrument(en) kiezen die bepaalde domeinen verder in kaart brengt.

Stap 1d: Het 'afwegingskader' aanscherpen.

In het afwegingskader van de ondersteuningsbehoefte wordt (globaal) aangegeven wanneer iets valt onder een geen/ lichte, matige of zware ondersteuningsbehoefte. Een school kan dit naar eigen inzicht aanscherpen voor de eigen school. Het is van belang dat voor elke leerling dezelfde afweging wordt gehanteerd. Het is belangrijk dit scherp te hebben. Zeker in het geval meerdere personen het format invullen.

Stap 1e: Bepalen wie het 'format' invult.

Veelal zal dit de zorgcoördinator of de IB-er zijn. Het bepalen van de ondersteuningsbehoefte komt voort uit het oordeel van het zorgteam. De zorgcoördinator/IB-er is veelal de persoon binnen de school die het overzicht heeft en het format het beste in kan vullen. Dit kan bijvoorbeeld wel ter check aan de mentor worden voorgelegd.

Stap 1f: Bepalen hoe je ordent, analyseert en rapporteert.

Vooraf bepaal je hoe je de gegevens gaat ordenen en analyseren. Dat hangt o.a. af van:

- welke informatiebronnen je gebruikt (zie figuur 2 voor een – niet uitputtende – lijst bronnen);
- hoeveel leerlingen je meeneemt in de analyse
- wat je inzichtelijk wilt maken

Deze werkwijze bevat een kader om gegevens te ordenen. Op deze manier verkrijgt je eenvoudig een overzicht van de ondersteuningsbehoefte van de leerlingen. Je verwerkt en analyseert de gegevens met behulp van een programma (SPSS, Excell, formdeks etc.).

NB. In de toekomst kunnen de resultaten mogelijk afgezet worden tegen de 'norm': de inschatting van de ondersteuningsbehoefte van de desbetreffende schoolpopulatie (inschatting wordt gemaakt o.b.v. een monitor).

Uitvoeren van de analyse (format invullen)

Stap 2a: Het algemene deel van het format invullen

Hier worden algemene gegevens over de school en de leerlingen ingevuld: type school, aantal leerlingen, uitstroomprofielen, aantal leerlingen per gemeente en formatie aan ondersteuning binnen de school.

Stap 2b: Per leerling of domein gegevens verzamelen en ordenen a.d.h.v. het kader (zie figuur 2)

O.b.v. de informatiebronnen kan per leerling de ondersteuningsbehoefte voor de verschillende domeinen in kaart gebracht worden. Ook kun je er voor kiezen om per domein/ onderdeel de gegevens van alle leerlingen in te voeren. Het kader wordt gebruikt om alle informatie systematisch te ordenen.

Bij het ordenen van de gegevens worden de volgende dimensies onderscheiden:

1. Domeinen: leerling, gezin en omgeving.
2. Mate van ondersteuningsbehoefte: geen tot licht, matig of zwaar.
3. Daarnaast kan bij het leerlingendomein aangegeven worden op welk veld onderwijsondersteuning nodig is: hoeveelheid aandacht/tijd (handen in de klas), onderwijsmaterialen, ruimtelijke omgeving, (team)expertise, samenwerking met andere instanties.

Aan het format is een 'wegingskader' gekoppeld om te kunnen bepalen of het geen of een lichte ondersteuningsbehoefte betreft of matig dan wel zwaar.

Indien de inschatting is dat een leerling aanvullende of intensieve specialistische ondersteuning nodig heeft, zal dit onderbouwd moeten zijn of worden (bijv. d.m.v. vragenlijst(en), observaties, inschatting zorgteam). Hoe groter de ondersteuningsbehoefte, hoe meer onderbouwing.

NB. onder basisondersteuning en extra ondersteuning verstaan we het volgende:

Basisondersteuning:

Het door het samenwerkingsverband afgesproken geheel van preventieve en lichte curatieve interventies die binnen de onderwijsondersteuningsstructuur van de school planmatig en op een overeengekomen kwaliteitsniveau, eventueel in samenwerking met ketenpartners, worden uitgevoerd.

Extra ondersteuning:

Binnen het samenwerkingsverband wordt een dekkende infrastructuur van extra onderwijsondersteuning ingericht om alle kinderen en jongeren met een extra ondersteuningsvraag een passend aanbod te bieden. Deze extra onderwijs-ondersteuning omvat alle vormen en combinaties van onderwijs, ondersteuning en/of zorg die de basisondersteuning overstijgen. De grens tussen basisondersteuning en extra ondersteuning wordt door het samenwerkingsverband bepaald.

Stap 2c: De geboden ondersteuning in kaart brengen

Hier wordt voor de betreffende leerlingen (en zijn gezin) in kaart gebracht of en welke ondersteuning zij (hebben) ontvangen. Daarbij kan aangegeven worden of de ondersteuning actueel is of eerder gedurende deze schoolperiode geboden is. Ook kan aangegeven worden of de ondersteuning vanuit de school zelf geboden is of door externen.

Stap 2d: Aanvullende vragen voor zorgcoördinator/ IB-er

De ZOCO/ IB- er kan aangeven wat de knelpunten zijn in de beschikbare ondersteuning (qua tijd, expertise, samenwerking en overgangen van: doorverwijzen, schakelen en zorgtoewijzing etc.).

Ordenen van gegevens en rapporteren

Stap 3a: Ordenen van de gegevens op schoolniveau

Na het verzamelen van informatie per leerling worden de gegevens geordend. Het format over de ondersteuningsbehoefte is ingevuld voor elke leerling die mee doet in de analyse. Er is in kaart gebracht welke mate van ondersteuningsbehoefte leerlingen, gezin en omgeving hebben en op welk gebied. Op schoolniveau kan dan bekeken worden hoeveel leerlingen een extra ondersteuningsbehoefte hebben op een bepaald domein.

Stap 3b: Rapporteren van de resultaten

Bij het rapporteren van de resultaten zijn de volgende onderdelen van belang:

- Overzicht van kenmerken en ondersteuningsbehoefte van de leerlingenpopulatie (+gezin en omgeving)
- Overzicht van ondersteuning binnen de school (functie en fte)
- Geboden ondersteuning binnen en buiten de school
- Knelpunten in de beschikbare ondersteuning
- Conclusie:
 - Wat is de ondersteuningsbehoefte van de leerlingen, gezin & omgeving?
 - Voor hoeveel leerlingen en op welk gebied is extra ondersteuning nodig?
 - Sluit de (geboden) ondersteuning aan bij de ondersteuningsbehoefte van de leerlingen?
 - Is er voldoende expertise en volume in de school aanwezig dit op te pakken?
 - Welke bijdrage kan het wijkteam, jeugdhulp en/of zorginstelling hebben?
 - Wat is er aanvullend nodig?

3. Format voor populatieanalyse

1. Algemeen (ingevuld door zorgcoördinator)

Naam school:	<input type="text"/>
Type onderwijs:	<input type="text"/>
Aantal leerlingen:	<input type="text"/>

Uitstroomprofielen

Percentage leerlingen per uitstroomprofiel

Dagbesteding	_____ %
(beschermde)Arbeid	_____ %
Vervolgonderwijs (Arbeid en leren)	_____ %
Anders,.....	_____ %

Percentage/ aantal leerlingen per gemeente

Gemeente	Aantal	Percentage
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

2. Formatie aan ondersteuning binnen de school

Functie	Fte	Gefinancierd door
Zorgcoördinator	<input type="text"/>	<input type="text"/>
SMW-er	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Orthopedagoog	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Jeugdarts	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Ambulant begeleider	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Logopedist	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Leerlingcoach	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Jeugdprofessional van het wijkteam	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Anders,.....	<input type="text"/>	<input type="text"/>

3. Figuur 2. Kenmerken en ondersteuningsbehoefte leerling, gezin en omgeving

Domein	Subdomeinen	Geen tot lichte ondersteuningsbehoefte	Matige ondersteuningsbehoefte	Zware ondersteuningsbehoefte
Ontwikkeling leerling	<ul style="list-style-type: none"> • Cognitief functioneren • Leren/ functioneren op school • Gedrag • Emotioneel functioneren • Sociaal functioneren • Lichamelijk functioneren • Identiteitsontwikkeling <p>Instrumenten*: , LVS, OPP, EMOVO, SDQ, ASEBA lijsten, NPV-J, SEV, IQ testen, OKR, LVL</p>	<p>Op welke veld is er behoefte aan (onderwijs) ondersteuning:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hoeveelheid aandacht/tijd (handen in de klas) • Onderwijsmaterialen • Ruimtelijke omgeving • (team)expertise • Samenwerking met andere instanties 	<p>Op welke veld is er behoefte aan ondersteuning:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hoeveelheid aandacht/tijd (handen in de klas) • Onderwijsmaterialen • Ruimtelijke omgeving • (team)expertise • Samenwerking met andere instanties 	<p>Op welke veld is er behoefte aan ondersteuning:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hoeveelheid aandacht/tijd (handen in de klas) • Onderwijsmaterialen • Ruimtelijke omgeving • (team)expertise • Samenwerking met andere instanties
Gezin	<ul style="list-style-type: none"> • Basiszorg en veiligheid • Opvoeding • Beleving ouderschap • Onderlinge steun ouders <p>Instrumenten: ZRM, LVS, EMOVO, intakegesprekken, NVOS, OBVL, NOSI(K)</p>	<p>Is er behoefte aan: Samenwerking met andere instanties</p>	<p>Is er behoefte aan: Samenwerking met andere instanties</p>	<p>Is er behoefte aan: Samenwerking met andere instanties</p>
Omgeving	<ul style="list-style-type: none"> • Gezinsomstandigheden (soc.eco) • Netwerk <p>Instrumenten: ZRM, LVS, EMOVO, intakegesprekken, NVOS, OBVL, NOSI(K)</p>			
	<p>*De genoemde instrumenten zijn voorbeelden van instrumenten die gebruikt kunnen worden, dit is niet uitputtend. Daarnaast zijn sommige instrumenten wel en anderen niet beoordeeld (of te beoordelen) op betrouwbaarheid en validiteit</p>	<p>Basisondersteuning</p>	<p>Extra ondersteuning: Lichte of zware OZA's gericht op de leerling en/of gezin en omgeving.</p>	

'Afwegingskader' ondersteuningsbehoefte

Geen tot lichte ondersteuningsbehoefte:

- Vragen van de leerling/ ouders/ leerkracht zijn naar tevredenheid op te lossen;
- Leerling/ ouders/ leerkracht voelen zich voldoende competent;
- De relatie tussen leerling en leerkracht is adequaat;
- De relatie tussen leerling en medeleerlingen is adequaat;
- Er is sprake van een balans tussen de (schoolse) taken die passen bij de ontwikkeling van de jeugdige en de vaardigheden waarover hij beschikt;
- De steun in het eigen netwerk/ vanuit de school voldoet;
- De draagkracht- draaglastverhouding bij de leerling/ gezin/ leerkracht is in balans;
- Er kunnen vragen zijn rondom de ontwikkeling van het kind 'is het normaal dat ik/ mijn kind/ mijn leerling zo doe(t)';
- Advies vanuit preventie of lichte ondersteuning kan gewenst zijn.

Het door het SWV afgesproken geheel van preventieve en licht curatieve interventies die a. binnen de onderwijsondersteuningsstructuur van de school, b. onder regie en verantwoordelijkheid van de school vallen.

Matige ondersteuningsbehoefte:

- Onderwijs-, opvoedings- en/ of opgroevragen zijn niet soepel oplosbaar, er is sprake van beginnende problemen;
- Er kan sprake zijn van spanning rond de ontwikkeling het kind 'waarom word(t) ik/ mijn kind/ mijn leerling toch steeds gepest';
- De relatie tussen leerling en leerkracht is verstoord (levert problemen op);
- De relatie tussen leerling en medeleerlingen is verstoord;
- Er is sprake van een onbalans tussen de (schoolse) taken die passen bij de ontwikkeling van de jeugdige en de vaardigheden waarover hij beschikt;
- Leerling/ ouders/ leerkracht twijfelen soms aan eigen vaardigheden en competenties;
- De ondersteuning vanuit het eigen netwerken/ vanuit de school komt soms tekort;
- De draagkracht - draaglastverhouding bij de leerling/ gezin/ leerkracht is soms in onbalans;
- Ouders/ kind/ leerkracht hebben behoefte aan vrijblijvende begeleiding en ondersteuning, bij voorkeur door een professional;
- Ondersteuning met kortdurende interventies en/of begeleiding kan gewenst zijn.

De school kan een beroep doen op (één van de) kernpartners bij handelingsverlegenheid van professionals, een 'nietpluisgevoel' over een leerling of zijn thuissituatie of een te hoge druk op het primaire proces.

Zware ondersteuningsbehoefte:

- Onderwijs-, opvoedings- en/ of opgroei problemen zijn hardnekkig en complex;
- Leerling/ ouders/ leerkracht voelen zich machteloos en incompetent;
- De relatie tussen leerling en leerkracht is ernstig verstoord;
- De relatie tussen leerling en medeleerlingen is ernstig verstoord;
- Er is sprake van een ernstige onbalans tussen de (schoolse) taken die passen bij de ontwikkeling van de jeugdige en de vaardigheden waarover hij beschikt;
- De steun vanuit het eigen netwerk/ vanuit de school is niet aanwezig of ontoereikend;
- Er kunnen vragen zijn rondom de ontwikkeling van het kind: 'wat is er toch met mij/ mijn kind/ mijn leerling aan de hand, is er sprake van een psychische aandoening?';
- De draagkracht- draaglastverhouding is ernstig verstoord;
- Leerling/ ouders/ leerkracht hebben behoefte aan intensieve ondersteuning (behandeling/ opvoedingsondersteuning/ begeleiding)
- De ondersteuning wordt over het algemeen vormgegeven door een specialist.

Wanneer de onderwijs- of ondersteuningsvraag van een leerling, een docent of een team de mogelijkheden van de kernpartners overstijgt, is inzet van specifieke expertise nodig.

4. Geboden ondersteuning

Eerdere ondersteuning en actuele ondersteuning naar soort ondersteuning, vastgelegd in dossiers, aangevuld met informatie zorgcoördinator

Soort ondersteuning	Wanneer?		Door wie?		
	Actueel	In de afgelopen 12 maanden	Intern	Extern binnen de school	Extern buiten de school
Begeleiding					
Individuele gesprekken leerlingcoach					
Logopedie					
NT2 lessen					
Dyslexiebegeleiding					
Individuele gesprekken psycholoog / psychiater of orthopedagoog					
Coach/buddy					
jeugdprofessionals					
Verkendend onderzoek					
Screening (mbv vragenlijsten)					
Observatie gericht op handelingsgerichte Adviezen aan docenten					
Diagnostiek					
Behandeling					
Groepstraining (bijv. sova training)					
(Naschoolse dag) behandeling kind					
Psycho educatie					
Medicatie					
Overig					
Begeleid wonen (wachtlIJst)					
Logeerweekeinden					
Gesloten jeugdzorg					
Crisishulpverlening					
Opname					
Anders,...					
Gericht op gezin					
Ouderbegeleiding/opvoedsteun					
Gezinstherapie/ systeemtherapie					

Nederlands
Jeugdinstituut

Nederlands Jeugdinstituut

Postbus 19221
3501 DE Utrecht

T 030 230 6344

E info@nji.nl
www.nji.nl